

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 4400/2020
24.02.2021. године
Београд

Врховни касациони суд у већу састављеном од судија: Звездане Лутовац, председника већа, Драгане Маринковић и Бранка Станића, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник у поступку по ревизији Мирјана Поповић Радулашки, адвокат из Београда, против тужених ББ из ..., чији су пуномоћници Гаши Едвард, адвокат из ... и Драган Лазаревић, адвокат из ... и ВВ из ..., чији је пуномоћник Драган Лазаревић, адвокат из Сврљига, ради утврђења права својине, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Нишу Гж 599/20 од 28.04.2020. године, у седници одржаној дана 24.02.2021. године, донео је

РЕШЕЊЕ

УКИДАЈУ СЕ пресуда Апелационог суда у Нишу Гж 599/20 од 28.04.2020. године и пресуда Основног суда у Нишу П 2454/18 од 29.10.2019. године у ставовима првом, другом, трећем и петом изреке и предмет враћа првостепеном суду, али другом већу тог суда, на поновно суђење.

Образложење

Пресудом Апелационог суда у Нишу Гж 599/20 од 28.04.2020. године, одбијена је као неоснована жалба тужиоца и потврђена пресуда Основног суда у Нишу П 2454/18 од 29.10.2019. године, у ставовима првом, другом, трећем и петом изреке. Том пресудом, ставом првим изреке, одбијен је тужбени захтев којим је тужилац тражио да се према туженима утврди да су намирени у свом наследном делу иза смрти оца пок. ГГ из ... преминулог 05.07.1995. године, на начин што су заједничким средствима стекли у својину непокретности у ..., ... и ... код ... и у ..., те да тужиоцу признају право својине по основу стицања радом у заједници са оставиоцем и по основу фактичке деобе имовине за живота оставиоца, на непокретностима ближе описаним у овој изреци и да по правноснажности пресуде Служба за катастар непокретности у Приштини изврши одговарајући упис промене права власништва са оставиоца на тужиоца. Ставом другим изреке, одбијен је тужбени захтев тужиоца којим је тражио да се утврди да је власник непокретности на изграђеним објектима и постројењима уписаним у ПЛ бр. ... КО ... укупне површине 4.82,52 ха и да му тужени ово право признају и трпе промену уписа. Ставом трећим изреке, одбијен је тужбени захтев тужиоца којим је тражио да му тужени према његовом доприносу у породичној заједници признају право сусвојине од $\frac{1}{2}$ идеалних делова и право својине на непокретностима које су ближе описане у овом ставу изреке, као и право

својине на износу од 191.000 DEM што конвертовано у еврима износи 85.500 и на износу од 950 CHF. Ставом четвртим изреке, одбијен је приговор о месној надлежности тога суда. Ставом петим изреке, тужилац је обавезан да туженима солидарно накнади трошкове парничног поступка од 73.500,00 динара.

Против наведене правноснажне пресуде, тужилац је благовремено изјавио ревизију, због битних повреда одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права.

Испитујући правилност побијане пресуде на основу члана 408. ЗПП („Службени гласник РС“, бр.72/2011, 55/14) који се у овом парничном поступку примењује на основу члана 506. став 2. истог закона, Врховни касациони суд је нашао да је ревизија основана.

Доношењем побијане пресуде није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилац је рођени брат тужених по пок. оцу ГГ који је преминуо 05.07.1995. године. Шест месеци касније преминула је и њихова мајка ДД. Решењем Општинског суда у Приштини О бр.33/98 од 01.04.1998. године, прекинут је оставински поступак покренут иза смрти пок. ГГ и тужилац је упућен на парницу да докаже да је стекао право својине на непокретностима које се воде на име пок. ГГ, а по основу рада и стицања у породичној заједници са пок. ГГ и по основу реалне деобе оставиочеве имовине за његовог живота. Тужилац је живео у породичној и економској заједници са пок. ГГ, радећи све време као квалификовани ... у очевом ... у ... почев од 1967. године до очеве смрти, па и после тога до новембра 1996. године, када је ...престао да ради. Тужена ВВ никада није била запослена и до удаје је живела у породичном домаћинству са родитељима и браћом у ... Након удаје 1980. године се одселила за ..., па јој је пок. отац 1984. године купио плац и кућу у ... који се воде на њено име. Тужени ББ је најпре радио у ..., затим у ..., а касније и као ... а зараду је давао оцу ГГ који је био домаћин куће. ББ се оженио 1981. године и остао да живи у породичној заједници са родитељима и братом и помагао им у пословима у ..., онолико колико је могао уз редован посао. Године 1983. купљен је плац у ..., на којем је потом саграђена предметна кућа површине од 450 м², која се води на име туженог ББ, а 1986. године је купљена катастарска парцела и кућа површине 82 м² у ...код ..., која се такође води на његово име, као и обрадиво земљиште у селу ..., Општина ..., а које се делом води на име ББ, а делом на име тужиоца. На име тужиоца се осим овог газдинства у ... води и једна кат. парцела у .... Све ове непокретности су купљене од пара стечених у породичној заједници и уз знање свих наследника сада пок. ГГ и његове супруге јер су овде парничне странке биле и потписници тих купопродајних уговора. Сада пок. ГГ је пре него што је отворио свој ... у ..., радио тај посао, заједно са једним лицем од којег се одвојио, а касније је поред тог старог ... доградио и нови ... на струју, а зарада која је остваривана радом ... је била велика. Пре него што је купио наведено земљиште у ... које се води на његово име, а од зараде стечене радом у њиховој породичној заједници на чијем је он био челу, сада пок. ГГ је имао око 2.40.00 ха земље на овој локацији коју је стекао наслеђем иза свог пок. оца

ЂЂ. Тужилац се оженио 1994. године. На основу налаза и мишљења судског вештака грађевинске струке од 02.07.2019. године, утврђена је вредност предметних непокретности односно оставиочеве имовине која представља његову заоставштину, као и вредност имовине која се води на име сваког од овде парничних странака.

Полазећи од утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је одбио тужбене захтеве тужиоца за утврђење права (су) својине на предметим непокретностима, закључивши да се та имовина која је стечена радом у њиховој породичној заједници, куповала онако како је то одређивао сада пок. ГГ као домаћин куће и то подједнако на имена тужене ВВ, туженог ББ и овде тужиоца, који су знали за ове куповине. Поред тога, сматрао је да тужилац није доказао да су тужени наведеним располагањем имовине која им је дата у својину намирени у свом наследном делу, као ни то да је он више од осталих чланова породичне заједнице учествовао у повећању обима те имовине, да би стекао тражена стварна права на основу члана 195. Породичног закона.

У погледу траженог новчаног износа (девизних износа), суд је закључио да се не може поуздано утврдити висина ових новчаних средстава из постављеног тужбеног захтева јер су сазнања о томе колико је било пара од заједничке имовине у време смрти њиховог оца ГГ, имали само тужилац АА, тужени ББ и сада пок. отац.

Другостепени суд је прихватио изложено правно становиште првостепеног суда, али са аргументацијом заснованом на члану 67. Закона о наслеђивању. Наиме, законска је претпоставка прописана чланом 66. овог закона, да се законском наследнику у његов наследни део урачунава поклон који је на ма који начин добио од оставиоца. Према члану 67. истог закона, тај поклон се не урачунава у наследни део, ако је оставилац у време поклона или доцније или у завештању изјавио да се поклон неће урачунати или се из околности може закључити да је то била оставиочева намера, а тиме се не дира у правила о нужном делу.

Како је утврђено да је пок. ГГ, био домаћин и глава породице и да су парничне странке (осим тужене ВВ) живе у заједничком и економском домаћинству са њим и његовом супругом и давали им зараду коју су остваривали, то се у конкретној ситуацији када је он дао новац туженима ББ и ВВ за куповину предметних непокретности на којима се они воде као власници, а како би им решио стамбена питања, по становишту истог суда може закључити да је оставиочева намера била да се ови поклони неће урачунати у њихов наследни део. Оценио је такође, да је правилан закључак првостепеног суда о томе да тужилац није доказао колика је била материјална база сада пок. ГГ и његове супруге и колики је био његов - тужиочев допринос у стицању имовине њихове породичне заједнице по основу рада у ... у смислу члана 231. ЗПП, како би се могла утврдити висина тог његовог доприноса на основу члана 195. Породичног закона, обзиром да из утврђеног чињеничног стања произлази да су сви чланови породице једнако привређивали.

Изложено правно становиште нижестепених судова се не може прихватити јер је засновано на погрешној примени материјалног права, због чега је релевантно чињенично стање остало непотпуно утврђено.

Наиме, основано се ревизијом тужиоца истиче да нижестепени судови ону имовину која је купљена новцем стеченим радом у породичној заједници којом је управљао сада пок. ГГ као домаћин куће, а која је пренета на имена тужених ББ и ВВ третирају као њихову посебну имовину и као поклон који се неће урачунати у њихове наследне уделе. Оценивши притом да су сви наследници куповином имовине од новца стеченог радом у њиховој породичној заједници, а којим је располагао сада пок. ГГ, добили имовине исте вредности. Овај чињенично-правни закључак о имовини исте вредности супротан је налазу и мишљењу судског вештака грађевинске струке од 02.07.2019. године. Првостепени суд је извео овај доказ, оценио га и прихватио као стручан, али је пропустио да утврди чињенице утврђене на основу овог изведеног доказа у погледу висина утврђених вредности предметних кућа и кат. парцела, које су припале туженом ББ (кућа од 450 квадрата у ..., кућа у ... и земљиште – газдинство у ... код ...) и вредност куће и плаца у ... уписаних на име тужене ВВ, у односу на вредност газдинства у ... и кат. парцеле у ... које се воде на име тужиоца, као и укупну вредност оставиочеве заоставштине. Зато ће то учинити у поновном поступку.

Ове чињенице су уз већ утврђене, од значаја за правну оцену у погледу тога да ли се из околности конкретног случаја може закључити да је оставиочева намера била да се учињени поклони не урачунају у наследни део тужених на основу члана 67. Закона о наслеђивању. У том контексту је такође битно сагледати и специфичности обичајног права на подручју ... на шта се у ревизији основано указује, код утврђене чињенице да је тужилац био тај који је остао да живи у породичној и економској заједници са пок. оцем и са њим ради у ... који је био главни извор прихода њихове породичне заједнице. Те специфичности треба сагледати у контексту несразмере вредности имовине уписане на тужене, односно оцене да ли је сада пок. отац парничних странака имао намеру да учињеним поклонима регулише имовинске односе чланова своје породичне заједнице, а следом тога, да ли има услова за институт урачунавања поклона у наследни део.

Код утврђене чињенице да тужена ВВ није учествовала у раду породичне заједнице након удаје 1980. године и преласка за Чачак, а у контексту осталих утврђених релевантних чињеница, не може се прихватити становиште изражено у побијаној пресуди да су сви чланови породице једнако привређивали у породичној заједници. Имовина стечена у породичној заједници је резултат материјалне базе у земљишту и средствима рада и уложеног рада чланова домаћинства. Код утврђене материјалне базе, не може се прихватити и закључак нижестепених судова да тужилац није доказао постојање материјалне базе и то да је својим дугогодишњим радом у ... допринео стицању предметне имовине стечене радом у породичној и економској заједници, због чега ће суд у поновном поступку проценити испуњеност услова за овај део тужбеног захтева, на основу члана 195. у вези члана 180. ст.3. и 4. Породичног закона.

Такође се у ревизији основано истиче да је тужени ББ на рочишту за главну расправу одржаном дана 09.02.1999. године дао изјаву у погледу девизних средстава затечених у кући и породичној заједници након смрти њиховог оца, па ће

контрадикторности везане за овај чињенично правни закључак у погледу ове имовине, првостепени суд отклонити у поновном поступку.

Како је Врховни касациони суд у свом решењу Рев 717/17 од 26.10.2017. године већ налагао првостепеном суду односно већу које је поступало у овој правној ствари шта треба да утврди и којим одредбама материјалног права да се руководи, а по ком налогу оно није поступило, због тога је поновним укидањем побијаних одлука одлучио да се предмет да на поновно суђење другом већу.

Како одлука о трошковима поступка зависи од исхода одлуке о главној ствари, то је и она укинута.

На основу свега изложеног, и на основу члана 416. став 2. ЗПП, Врховни касациони суд је одлучио као у изреци ове одлуке.

**Председник већа - судија
Звездана Лутовац,с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић